

Sønnen

Kim Leine er i dag en af Danmarks store forfattere. En del af hans forfatterskab handler om hans far. Her kommer historien set med hans øjne.

KJELD MUNCH RASMUSSEN

Pensionist

¹ SKAL JEG SKRIVE om mig selv, kan jeg ikke undgå også at skrive om min søn, Kim.

Sådan er det jo. Sådan set eksisterer man jo kun i forholdet til andre mennesker, og min søn fylder meget. (...)

Da jeg var ung, kom jeg med i Jehovas Vidner. Dette var i begyndelsen af 50'erne. Jehovas ⁵ Vidner havde stor fremgang de år, og jeg var altså en af dem, der kom med. (...) I 1955, da jeg var nitten, rejste jeg sammen med en del andre fra menigheden til Norge som følge af Jehovas Vidners program for at udbrede vores religion.

(...)

TIDEN VAR ikke sådan, at der var åbenhed om seksualitet, og slet ikke om homoseksua-
litet, og i menigheden var det helt tabu. Men jeg forelskede mig i de kønne gutter i bygden og ¹⁰ specielt i en i menigheden, som jeg vil kalde Frank. Rådet i menigheden var at gifte sig. Det er det dårligste råd, jeg nogensinde har fået. Jeg giftede mig. (...) Og der kom da noget godt ud af ægteskabet, nemlig Kim. Jeg blev stadig mere splittet. Jeg var ægte nok, når jeg var i menigheden og ude at forkynde. Det var jo det, der havde været hele min drivkraft. Men jeg var også ægte, når jeg var sammen med Frank, som jeg tog ture med på fjeldet og ud at fiske.

¹⁵ Ikke mindst var jeg ægte, når jeg var sammen med min søn. Kim var endelig kommet, og jeg tog mig af ham, langt ud over hvad der var sædvanligt i bygden. I den retning var Seljord konservativ. At tage sig af børnene var kvindernes sag. Men jeg ville være sammen med min søn. Og konerne prikkede til deres mænd og brugte mig som eksempel, når jeg havde Kim med overalt. Men mit dobbeltliv var en bue der blev spændt stadig strammere, og den måtte jo ²⁰ sprænges. Det gjorde den.

JEG BLEV udstødt af menigheden - og en udstødelse hos Jehovas Vidner er en barsk affære. Når udstødelsen er forkyndt fra talerstolen, er man at betragte som død, ikkeeksisterende. Jeg forlod Seljord og Norge efter knap tolv år og dermed alt, absolut alt, der betød noget for mig. (...)

²⁵ LÆNGE EFTER at jeg forlod Norge, giftede hans mor sig igen, og Kim kom dårligt overens med den nye mand, og da forholdet gik op i en spids, stak han en nat af, og dagen efter kom han til os. Efter en del problemer med at komme overens med sin mor gled han næsten umærkeligt ind i vort daglige liv. Han kom i gymnasiet, og hans skolekammerater begyndte at komme hos os. Vanligvis ville man vel synes, det måtte være svært pludselig at få en teenager ³⁰ i huset, men det mærkede vi ikke meget til. Man kan vel sige, at hans ungdomsoprør havde været mod moderen og det, hun stod for, mens friheden var hos os. Det er ikke let at beskrive en tid, der er fredelig og problemfri, men sådan var det i de seks år, han boede hos os.

De, der har læst Kim Leines bog 'Kalak', hørt hans foredrag, læst og hørt interviews med ham, må spørge, hvad der er blevet af incesten, han taler om. Men sagen er jo, at den ikke hav- ³⁵ de den betydning, den siden har fået. Og undertrykkelsen, hvad er der blevet af den? Men der foregik virkelig noget, der ikke burde ske. I to tilfælde var der noget seksuelt mellem os. Det var helt i begyndelsen, mens han var hos os.

MAN KENDER jo misbrugerens omkvæd: Han ville selv! Men naturligvis ville han selv.

Det var jo ikke voldtægt. Det ændrer ikke ved, at det var mit, den voksnes, ansvar. Jeg blev hurtigt klar over, at den var helt gal, men gjort gerning står ikke til at ændre. I stedet håbede jeg, at det kunne opvejes af alt det gode, vi havde sammen. Og sådan syntes det da også at gå. Hvad der lagde sig dybt i hans sind, for mange år senere at komme op til overfladen, skal jeg ikke gøre mig klog på. Livet gik videre, og alt var åbenbart godt. Hvad der skete dengang, kan ikke bevises og ikke modbevises. Jeg kan kun sige de enkle ord: Det var gode år.

⁴⁵ EFTER GYMNASIET blev han uddannet sygeplejerske. Han giftede sig, og de fik to børn. I 1989 blev min ven og jeg registreret som ægtepar på Københavns Rådhus, og da var de alle med. Et par dage derefter rejste de til Grønland, og der var de de næste ti år. Vi besøgte dem der, og hvert år, når de havde to måneders ferie, boede de hos os. De benyttede vort hjem som basis for de aktiviteter, de ellers havde. Deres børn er vokset op med, at det var en selvfølge at

⁵⁰ komme hos os. Grønland blev for Kim, hvad Norge havde været for mig, en livslang kærlighed. Men i 2007 fik vi signaler om, at noget var helt galt. Han var taget i et større medicinmisbrug og havde mistet sit arbejde som sygeplejerske. Et par år tidligere var han blevet skilt fra sin kone, og forholdet til hans børn var vaklende. Han kom til os. Han kom i begyndelsen af december og var egentlig ganske rolig, blot med en dirren under overfladen. Jeg kunne ikke

⁵⁵ andet end sammenligne med, da jeg mistede Norge. Men som jeg havde han en knude af vilje og energi i sig og mod på at komme videre med sit liv. Ved juletid drog han til Norge til sin mor, og vi, min ven og jeg, tog i sommerhus, hvor vi plejede at holde jul og nytår.

DA VI I BEGYNDELSEN af januar kom hjem, lå der brev fra ham. Det var det jeg senere har kaldt hans skrappe brev. Heri beskyldte han mig for at være skyld i alle hans problemer, ⁶⁰ samtidig med at han effektivt lukkede af, så jeg ikke kunne svare ham. Hvad jeg ikke kunne vide, var, at han samtidig begyndte at skrive på det, som blev til 'Kalak'. Der er ikke tvivl om, at han var i en dyb personlig krise. Det siger sig selv. Alt, der betød noget for ham, var brudt sammen. Og det var i forsøget på at arbejde sig ud af dette kaos, at han skrev denne bog, som han senere har kaldt »i formen en roman, i indholdet virkelighed«.

⁶⁵ Og hvad oplevede han? At bogen fik succes, og at han med det samme fik et nyt liv og en karriere, som straks var sat på skinner. Med ét var han gået fra et dybt nederlag - som egentlig var en hel serie af nederlag - og til en karriere som succesfuld forfatter. Hvem har nogensinde gransket i betydningen af dette enorme spring? Ingen! Og mindst af alle ham selv. For ham må det have været et mirakel. Ja, det var et mirakel.

⁷⁰ KIMS HISTORIE, som han selv fremstiller den, er et skoleeksempel på, hvordan en personlig myte bygges op - bevidst eller ubevidst. Myten tager udgangspunkt i noget, der virkelig har fundet sted, og det udbygges og broderes på, forstørres, samtidig med at kendsgerninger, der modsiger myten, formindskes, forties, fornægtes. Efterhånden fremvokser et billede, som ikke har noget med virkeligheden at gøre, men stadig virker ægte, fordi det indeholder rester ⁷⁵ af den oprindelige begivenhed. Dette gentages gang på gang godt hjulpet af følgagtige journalister, der naturligvis ikke kan kende de oprindelige kendsgerninger og - sådan tager det sig ud - heller ikke er interesserede i dem.

Jeg er ingen forfulgt uskyldighed, det indbilder jeg mig ikke. Alle forældre er vel på en eller anden måde skyldige i forhold til deres børn. Hvem kan sige sig fri? Det gælder i hvert fald ⁸⁰ mig, og det gælder også Kim. Vi kan jo sammenligne vore synder og se, hvilke der er størst! Heller ikke mine forældre var fejlfrie. Det skal guderne vide. Kim har oven i købet skrevet en bog om min far og hans synder, 'Valdemarsdag'. Jeg gjorde op med dem, mens tid var, uden at det vist nogensinde følte som et opgør. Jeg vidste jo, at de havde gjort alt, så godt de kunne og efter bedste overbevisning, som jeg selv har.

⁸⁵ Kan du sige det samme, Kim? Ens børn bliver jo voksne og må tage ansvaret for deres eget

liv. At skyde skylden for synderne på forældrene bringer os jo hele vejen tilbage til Adam og Eva og det der med æblet.

Det siges, at kærligheden til ens barn ikke kan dø. Det er nok sandt, og der går da heller ikke en dag, uden at jeg tænker på Kim. Men der er nu én ting, der kan true den, nemlig hvis⁹⁰ foragten sniger sig ind.